

Брюксел, 24 април 2025 г.
(OR. en)

8225/25

COMPET 279
MI 236
IND 118
ENER 106
ENV 271
CONSOM 70

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 16 април 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 187 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА Работен план за екопроектиране
на устойчиви продукти и за енергийно етикетирание за
периода 2025—2030 година

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 187 final.

Приложение: COM(2025) 187 final

Брюксел, 16.4.2025 г.
COM(2025) 187 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**Работен план за екопроектиране на устойчиви продукти и за енергийно
етикетиране за периода 2025—2030 година**

{SWD(2025) 112 final}

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Работен план за екопроектиране на устойчиви продукти и за енергийно етикетиране за периода 2025—2030 година

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Единен пазар за устойчиви продукти

Регламентът за екопроектирането на устойчиви продукти (РЕУП)⁽¹⁾ е правната рамка за определяне на изискванията за екопроектиране. Заедно с **Рамковия регламент за енергийно етикетиране (РРЕЕ)** той улеснява избора на потребителите и насърчава въвеждането на по-устойчиви и енергийно ефективни продукти. В настоящото съобщение се посочват продуктите, на които трябва да се даде приоритет при работата, която е необходимо да бъде извършена до 2030 г. в рамките на РЕУП и РРЕЕ.

Определянето на хармонизирани изисквания за екопроектиране, приложими на целия единен пазар, спомага за разпространението на устойчиви продукти, производство и потребление. Заинтересованите страни подкрепят тази инициатива, тъй като тя намалява разходите за привеждане в съответствие, опростява системата и дава възможност на производителите и потребителите да се възползват от икономии от мащаба, което осигурява пазар с 450 милиона потребители. Това стимулира инвестициите и иновациите, създавайки по-голямо търсене на устойчиви продукти, което повишава конкурентоспособността на производителите в ЕС и насърчава устойчивия избор по цялата верига на стойността. Определянето на амбициозни прагове за пускане на продукти на пазара на ЕС, които да се прилагат както за дружества от ЕС, така и за такива извън него, е ценна възможност за повишаване на устойчивостта на глобалните вериги за създаване на стойност. Освен това, стимулите могат да подпомогнат популяризирането на устойчиви продукти и да осигурят тяхната достъпност за всички потребители.

Изискванията за екопроектиране са ефективни за намаляване на въздействието на продуктите и енергопотреблението върху околната среда, енергията и климата, както и за подобряване на кръговостта. Като предоставят повече информация за устойчивостта на продуктите, изискванията помагат на потребителите да вземат по-информирани решения за закупуване и създават икономически ползи за производителите на по-устойчиви продукти. Разработването на изисквания за екопроектиране относно ремонтпригодността на потребителските продукти е от значение и за разширяване на правото на потребителя на ремонт, установено с Директива ЕС/2024/1799 за насърчаване на ремонта на стоки⁽²⁾. В

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране за устойчиви продукти.

⁽²⁾ Директива (ЕС) 2024/1799 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за общите правила за насърчаване на ремонта на стоки и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/2394 и директиви (ЕС) 2019/771 и (ЕС) 2020/1828 (текст от значение за ЕИП), ОВ L, 2024/1799, 10.7.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1799/oj>

резултат на това изискванията за екопроектиране допринасят за постигането на основните цели на политиката на ЕС, свързани с околната среда, енергията, климата, защитата на потребителите, конкурентоспособността, устойчивостта и единния пазар.

Настоящият работен план ще допринесе и за целите на наскоро приетия Компас за конкурентоспособността⁽³⁾, като спомогне за преодоляване на различията в иновациите и за повишаване на конкурентоспособността, декарбонизацията и икономическата сигурност на ЕС. Освен това той може да спомогне за развитието на водещи пазари за устойчиви и кръгови продукти в съответствие с неотдавнашния Пакт за чиста промишленост⁽⁴⁾ и Плана за действие в областта на стоманата и металите⁽⁵⁾. В допълнение към тази инициатива Комисията планира да издаде свързан с нея акт за кръговата икономика и акт за механизъм за ускоряване на промишлената декарбонизация.

РЕУП е ключов принос към амбицията на Пакта за чиста промишленост ЕС да се превърне в световен лидер в областта на кръговата икономика до 2030 г. Приемането на изискванията за продуктите съгласно РЕУП — допълнени от предстоящия акт за кръговата икономика — ще бъде от основно значение за постигането на по-голяма кръговост на нашите икономики чрез разработване на водещи пазари за устойчиви и кръгови продукти, като се гарантира, че продуктите, съдържащи ценни и редки суровини, се използват повторно ефективно и възможно най-дълго, преди да се превърнат в отпадъци, и чрез включване на критерии, насърчаващи ремонтпригодността, рециклируемостта и рециклираното съдържание. Накратко, РЕУП ще допринесе значително за постигането на целта ни за чиста, декарбонизирана икономика на ЕС с ефективно използване на ресурсите.

1.2. Принос за постигане на целите за опростяване и намаляване на тежестта

Настоящият работен план е първият, в който се прилага по-широкият обхват на РЕУП към конкретни продукти. Той има за цел да се постигне баланс между потенциалните положителни въздействия на РЕУП върху околната среда, капацитета му за изпълнение и необходимостта от опростяване на нормативната уредба. Няколко разпоредби на РЕУП изрично изискват от Комисията при определянето на правилата за екопроектиране (включително за докладване) да избягва налагането на непропорционална административна тежест върху предприятията, по-специално върху МСП⁽⁶⁾.

Целта за опростяване е в основата на РЕУП. Чрез определянето на хармонизирани изисквания за устойчивост на продуктите на равнището на ЕС, приложими във всички държави членки, ще се предотвратят пречките пред търговията и ще се уеднаквят условията на конкуренция за предприятията, които извършват дейност на вътрешния

⁽³⁾ COM(2025) 30 final.

⁽⁴⁾ COM(2025) 85 final.

⁽⁵⁾ COM (2025) 125 final.

⁽⁶⁾ По-специално членове 5, 7, 13, 16, 36, 39, 47 и 60 от РЕУП.

пазар или изнасят за него, като същевременно ще се намали административната тежест за тях.

В работния план са определени първият набор от ключови приоритети за натрупване на опит и капацитет, необходими за достигане на пълния регулаторен потенциал на РЕУП, в партньорство с органите на държавите членки. Успоредно с това с него се проправя пътят за обхващане на повече продуктови групи в бъдеще чрез провеждане на предварителни проучвания на обхвата и подробни оценки на потенциалните въздействия и подобрения. Този подход помага да се спазват ангажиментите за издаване на нови регулаторни мерки, намалява риска от закъснения и допринася за стабилна стопанска среда.

Натрупването на опит включва методически аспекти, особено по отношение на отчитането на въглеродните емисии, където изпълнението на работния план ще допринесе за постигането на целта на съобщението за Пакта за чиста промишленост за опростяване и хармонизиране на методиките за отчитане на въглеродните емисии в допълнение към доброволния етикет, също обявен в Пакта за чиста промишленост.

1.3. Използване на успеха на екопроектирането и енергийното етикетиране като основа

РЕУП се основава на подхода, който успешно се прилага в рамките на **настоящата рамка на ЕС за екопроектиране и енергийно етикетиране вече две, съответно три десетилетия.**

Според оценките⁽⁷⁾ настоящите изисквания за екопроектиране и енергийно етикетиране са постигнали **12 % намаляване на крайното енергийно потребление през 2023 г.** Това е повече от комбинираното крайно енергийно потребление в Белгия и Чехия, взети заедно, като се избягват **145 милиона тона емисии на CO₂** през посочената година. През 2020 г. се очаква изискванията да доведат до увеличаване на броя на **работните места с 346 000** и до икономии на разходи в размер на 182—266 евро на домакинство, като тази цифра се очаква да нарасне до **473—736 евро** на домакинство до 2030 г. Това се отразява благоприятно и на стопанската дейност: **93 % от потребителите разпознават енергийния етикет на ЕС**, когато купуват продукти с такъв етикет, а доставчиците и търговците на дребно виждат увеличение на търсенето на продукти с по-високи показатели (което помага на потребителите да вземат предвид не само разходите за покупка). Накрая, тази рамка насърчи енергийно по-ефективни модели на производство в световен мащаб, както и много трети държави да въведат подобно законодателство.

РЕУП има за цел да повтори този успех в по-широк мащаб, като същевременно се запази тясното взаимодействие, постигнато посредством рамката за енергийно етикетиране. РЕУП ще даде възможност да се определят изисквания за екопроектиране за много по-широк кръг продукти⁽⁸⁾. Изискванията могат да обхващат два аспекта:

(7) Отчитане на въздействието на екопроектирането през 2024 г., <https://europa.eu/!TНсмy4>

(8) Член 1, параграф 2 от РЕУП.

ефективност на продукта (например дълготрайност, наличност на резервни части, минимално рециклирано съдържание) и/или *информация за продукта* (например ключови характеристики на продукта, неговия въглероден отпечатък/отпечатък върху околната среда). Информацията за продуктите ще се предоставя главно чрез цифровия продуктов паспорт (ЦПП) или, за продукти с енергийни етикети — чрез европейския регистър за енергийното етикетиране на продуктите (EPREL). Изискванията за екопроектиране ще се определят чрез делегирани актове, за всеки отделен продукт или хоризонтално за групи от сходни продукти едновременно. При разработването на изискванията за екопроектиране Комисията ще обърне специално внимание на нуждите на МСП, по-специално на микропредприятията и малките предприятия със средна пазарна капитализация, и ще предостави съобразена с тях подкрепа в съответствие с член 22 от РЕУП.

2. ПРОДУКТИ, НА КОИТО ТРЯБВА ДА СЕ ДАДЕ ПРИОРИТЕТ В РАБОТНИЯ ПЛАН ЗА ПЕРИОДА 2025—2030 Г.

2.1. Правни изисквания

РЕУП определя критерии за приоритизиране на продуктите и за включването им в работни планове, които обхващат период от минимум три години. Включването им в работния план трябва да се основава на потенциала им да допринесат за постигането на целите на ЕС в областта на климата, околната среда и енергийната ефективност. Трябва да се вземат предвид и фактори, като евентуални пропуски в правото на Съюза, обхвата на характеристиките на продуктите, обема на продажбите и търговията, въздействието върху цялата верига на стойността и необходимостта от преразглеждане на съществуващите изисквания.

Приоритетите за настоящия първи работен план са определени в самия регламент (член 18): желязо и стомана; алуминий; текстил, по-специално облекла и обувки; мебели, включително матраци; гуми; детергенти; бои; смазочни материали; химикали; продукти, свързани с енергопотреблението, и продукти на ИКТ и друга електроника. Въпреки това регламентът дава на Комисията известна свобода на преценка да пропусне някои от тези продукти или да добави нови продукти, ако предостави обосновка.

Работният план на РЕУП включва и списък на продуктите, на които ще бъде даден приоритет за енергийно етикетиране в съответствие с **Рамковия регламент за енергийно етикетиране**⁽⁹⁾. По силата на този регламент по-старите етикети трябва да бъдат преработени и актуализирани, за да отразяват развитието на пазара и технологиите.

За да се отрази продължителността на мандата на Комисията и Парламента и да се осигури предвидимост за предприятията, **Комисията предлага петгодишен работен план за РЕУП и енергийното етикетиране (от 2025 до 2030 г.) с междинен преглед след три години (през 2028 г.)**.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС) 2017/1369 за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетиране и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС.

2.2. Основан на доказателства, приобщаващ и прозрачен процес за предвидими резултати

Изборът на приоритетни продукти се основава на задълбочен технически анализ⁽¹⁰⁾, включващ обширен процес на консултации с участието на заинтересованите страни, включително държавите членки.

Този процес включваше широка обществена консултация⁽¹¹⁾ през 2023 г. и представяне и обсъждане на проекта на работния план на първата среща на **Форума за екопроектиране на 19 февруари 2025 г. На форума присъстваха над 200 участници** (на място и онлайн), които представляваха различни сектори на промишлеността, академични среди, НПО и международни партньори, както и държави членки и държави от ЕИП⁽¹²⁾. Отзивите от консултациите бяха внимателно разгледани при финализирането на настоящия работен план.

След подготвителния процес, описан в предходния раздел, първият работен план ще включва **четири крайни продукта, два междинни продукта и два правни акта, определящи хоризонтални изисквания**, в допълнение към списък със съществена работа, подготвен и пренесен от последния работен план за екопроектиране и енергийно етикетирание⁽¹³⁾.

2.2.1. Нови продукти, които да бъдат включени в работния план

Продукт/марка	Позиция на JRC	Становище на заинтересованата страна	Размер на пазара (ЕС)	Потенциал за подобряване	Примерен график за приемане
Крайни продукти					

⁽¹⁰⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138903>

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13682-New-product-priorities-for-Ecodesign-for-Sustainable-Products/public-consultation_bg

⁽¹²⁾ Освен това на 21 февруари 2025 г. се проведе заседание на **експертната група на държавите членки** във връзка с РЕУП, за да се получат конкретни мнения от държавите членки и държавите от ЕИП. Вж. свързаните документи тук: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=bg&meetingId=59861&fromExpertGroups=3969>

⁽¹³⁾ https://energy.ec.europa.eu/publications/ecodesign-and-energy-labelling-working-plan-2022-2024_bg

Текстил/облекло	1-ва	Силна подкрепа	78 милиарда евро (от 142 милиарда евро за целия текстил и обувки по големина на пазара за 2019 г.)	Голям потенциал за подобряване на удължаването на жизнения цикъл на продуктите, ефективността на материалите и намаляване на въздействието върху водата, генерирането на отпадъци, изменението на климата и енергопотреблението. Изискванията за предоставяне на информация в рамките на РЕУП ще се прилагат във взаимодействие с Регламента относно етикетирането на текстилни продукти, който понастоящем се преразглежда.	2027 г.
Мебели	2-ра	Подкрепа	140 милиарда евро (2021 г.)	Голям потенциал за подобряване на аспектите на използването на ресурсите, като въздействието на производството и доставката на материали често е основният фактор за различни категории въздействие върху околната среда (напр. изменение на климата, повишаване на киселинното съдържание, еутрофикация) и генериране на отпадъци. Положително въздействие върху други категории, като въздух, почва и биологично разнообразие.	2028 г.
Гуми	3-та	Силна подкрепа	45 милиарда евро (2021 г.)	Въпреки че вече се регулира от други законодателни актове на ЕС (включително Регламент (ЕС) 2020/740 относно етикетирането на гуми), има потенциал за подобряване на възможността за рециклиране и на рециклираното съдържание и за намаляване на рисковете, свързани с управлението на отпадъците от излезли от употреба гуми.	2027 г.
Дюшеци и матраци	4-та	Силна подкрепа	10 милиарда евро (2022 г.)	Голям потенциал за подобряване на генерирането на отпадъци, удължаване на жизнения цикъл и ефективност на материалите.	2029 г.
Междинни продукти					
Желязо и стомана	1-ва	Силна подкрепа	152 милиарда евро (2023 г.)	Голям потенциал за подобряване на въздействието върху	2026 г.

				изменението на климата, енергопотреблението, водата и въздуха, както и за повишаване на устойчивостта, стратегическата автономност и технологичните иновации на ЕС. Мерките в рамките на РЕУП ще допълнят етикета за екологична стомана, обявен в рамките на Пакта за чиста промишленост, както и съществуващите мерки в областта на околната среда и климата за продуктите от стомана и производството на стомана, като СТЕ и МКВЕГ.	
Алуминий	4-та	Подкрепа	40 милиарда евро (2019 г.)	Потенциал за подобряване на въздействието върху изменението на климата, енергопотреблението, въздуха, водата, биологичното разнообразие, замърсяването на почвата и суровините. Включването на вторични материали по време на производството може да намали емисиите на парникови газове до 11 пъти. Алуминият е един от металите с най-голям потенциал за възможност за рециклиране и за повишаване на устойчивостта на доставките в ЕС. Очаква се мерките по РЕУП да допълнят съществуващите мерки в областта на околната среда и климата за продуктите от алуминий и производството на алуминий, като например СТЕ и МКВЕГ.	2027 г.
Хоризонтални изисквания					
Ремонтопригодност (включително оценяване)	Не се прилага.	Силна подкрепа	Не се прилага.	Висок потенциал за подобряване; в зависимост от обхвата на мярката и обхвата на използването на ресурсите могат да се включат и повишената кръговост на суровините (които са от критично значение), изменението на климата и целенасочени изисквания за дълготрайност (надеждност). Обхватът, който ще бъде уточнен по време на подготовителното	2027 г.

				проучване, може да включва продукти, като битова електроника и малки домакински уреди.	
Рециклирано съдържание и възможност за рециклиране на електрическо и електронно оборудване	Не се прилага.	Подкрепа	Не се прилага.	Голям потенциал за подобряване, в зависимост от точния обхват на мярката и обхвата на използването на ресурсите, повишената кръговост на суровините (които са от критично значение), изменението на климата и предотвратяването на отпадъците.	2029 г.

Информационните и комуникационните технологии (продукти на ИКТ) не са изброени по-горе, но са включени в първия работен план, тъй като ще бъдат обхванати от работата по изготвянето на двете хоризонтални изисквания. Някои специфични продукти на ИКТ ще бъдат включени в работата по продуктите, свързани с енергопотреблението, разгледана в следващия раздел.

При определянето на изискванията за екопроектиране трябва да се вземе предвид специфичното положение на **междинните продукти**. Регулирането на тези продукти може да има последици не само за производството на междинни продукти, но и за всички крайни продукти, произведени от тези междинни продукти. Това налага внимателна оценка на потенциалните въздействия върху съответните пазари, включително върху пазарите на крайни продукти, за да се избегнат отрицателни последици надолу по веригата, по-специално за производителите на крайни продукти, които съдържат регулирани междинни продукти като компоненти⁽¹⁴⁾⁽¹⁵⁾. Оценяваните варианти за намаляване на този риск ще включват определяне само на **информационни изисквания**. Възможността за включване в обхвата на съответните делегирани актове на избрани крайни продукти, съдържащи голямо количество междинни продукти, също ще бъде внимателно разгледана. При анализа ще се обърне внимание и на надеждността и разходите за свързаните механизми за проверка.

⁽¹⁴⁾ Това включва потенциални ефекти на „изтичане“, водещи до увеличаване на вноса на крайни продукти, съдържащи съответните междинни продукти, за да се заобиколи употребата им, регулирана само на междинно равнище, като понастоящем се провежда проучване за оценка на подобен риск по отношение на МКВЕГ.

⁽¹⁵⁾ Например някои сектори, като отбраната и сигурността, космическият сектор, медицинските изделия, изискват внимателна оценка, за да се гарантира, че експлоатационните характеристики на крайните продукти не са компрометирани с оглед на техните специфични приложения (в съответствие със съображение 19 от РЕУП).

При определянето на **хоризонтални изисквания**, валидни за широк спектър от продукти със сходни характеристики по отношение на специфични аспекти, когато това е технически възможно, ще се обърне внимание на всеки специфичен за продукта аспект, който би могъл да бъде засегнат от хоризонталните правила, за да се установи и разгледа всеки компромис между аспектите на продукта. Този нов подход към определянето на правилата за екопроектиране ще бъде въведен постепенно, за да се натрупа опит от първите случаи.

2.2.2. Продукти, свързани с енергопотреблението

В бъдеще свързаните с енергопотреблението продукти, включително тези, които вече са регулирани от Директивата за екопроектиране, ще бъдат регулирани от РЕУП. Работният план за екопроектиране и енергийно етикетирание за периода 2022—2024 г. обхваща 35 продукта, а значителният напредък по изпълнението на този план е описан в придружаващия работен документ на службите на Комисията⁽¹⁶⁾. За 19 от тези продукти в РЕУП е определен преходен период до 31 декември 2026 г.⁽¹⁷⁾, в рамките на който мерките ще продължат да бъдат обхванати от Директивата за екопроектирането.

За останалите 16 продукта Комисията счита, че анализът на потенциала за подобряване продължава да е валиден. За повечето от тези продукти Комисията вече е започнала необходимата подготовка. Поради това, от съображения за ефективност, тези 16 продукта са пренесени в работния план за периода 2025—2030 г.

⁽¹⁶⁾ [SWD(2025)112].

⁽¹⁷⁾ В член 79 те са изброени като: фотоволтаични панели, топлоизточници за помещения и комбинирани топлоизточници, водонагреватели, локални топлоизточници за помещения на твърдо гориво, климатизатори, включително термopомпи въздух-въздух и вентилатори за разхлаждане, котли на твърдо гориво, вентилационни агрегати за въздухоотоплителни продукти и охладителни продукти, прахосмукачки, уреди за готвене, водни помпи, промишлени вентилатори, циркулационни помпи, външни захранващи устройства, компютри, сървъри и продукти за съхранение на данни, силови трансформатори, професионално хладилно оборудване и оборудване за възпроизвеждане на изображения.

Следните 16 изделия са пренесени и включени в първия работен план на РЕУП.

Продукти, свързани с енергопотреблението	Нов продукт	Изисквания за екопроектиране	Енергиен етикет	Примерен график
Нискотемпературни излъчватели	Да	Не	Да	Приемане: 2026 г.
Индикаторни устройства	Не	Да	Да	Приемане: 2027 г.
Зарядни устройства за ЕПС	Да	Следва да се уточни	Следва да се уточни	Приемане: 2028 г.
Домакински съдомиялни машини	Не	Да	Да	Приемане: 2026 г.
Битови перални машини и битови перални машини със сушилня	Не	Да	Да	Приемане: 2026 г.
Професионални перални машини	Да	Да	Следва да се уточни	Приемане: 2026 г.
Професионални съдомиялни машини	Да	Да	Следва да се уточни	Приемане: 2026 г.
Електродвигатели и регулатори на честотата на въртене	Не	Да	Не	Приемане: 2028 г.
Хладилни уреди (включително домакински хладилници и фризери)	Не	Да	Да	Приемане: 2028 г.
Хладилни уреди с функция за продажба	Не	Да	Да	Приемане: 2028 г.
Светлинни източници и (само за екопроектиране) отделна пусково-регулираща апаратура	Не	Да	Да	Приемане: 2029 г.
Оборудване за заваряване	Не	Да	Не	Приемане: края на 2030 г.
Мобилни телефони и таблети	Не	Да	Да	Приемане: края на 2030 г.
Локални отоплителни топлоизточници	Не	Да	Да	Енергиен етикет: приемане през 2026 г. Изисквания за екопроектиране: Приемане: средата на 2030 г.
Сушилни	Не	Да	Да	Приемане: края на 2030 г.
Потребление на енергия в режим на готовност и режим „изключен“	Не	Да	Не	Приемане: края на 2030 г.

2.2.3. Продукти, които не са включени в първия работен план

Въз основа на посочената по-горе методика за оценка, на наличните ресурси и на обосновките по-долу, в първия работен план на РЕУП не са включени следните продукти, изброени в член 18 от РЕУП. Въпреки това се предлага да се започне работа по няколко от продуктите в този списък чрез провеждане на проучвания и след това да се използва междинният преглед след три години, за да се направи нова оценка на ситуацията.

За **детергенти, бои и смазочни материали** проучването на JRC относно приоритетите за нови продукти показва, че тези продуктови групи имат по-ниско въздействие и по-нисък потенциал за подобряване от крайните продукти, избрани в настоящия работен план. Откритата обществена консултация също така показва сравнително по-ниска степен на подкрепа за тези продукти, отколкото за крайните продукти, определени като приоритетни в настоящия работен план.

Обувките са отделна продуктова категория от текстилните изделия поради различното използване на материали, функционалност на продуктите и вериги на доставка. Те също така имат по-ниско въздействие в сравнение със списъка на приоритетните крайни продукти. Въпреки това, като се има предвид значимостта на тези въздействия и потенциалното използване на изискванията за екопроектиране за екомодулация на таксите за разширена отговорност на производителя на обувки съгласно Рамковата директива относно отпадъците, по време на изпълнението на настоящия работен план ще бъде възложено проучване. В проучването, което ще бъде завършено до края на 2027 г., ще се оцени потенциалът за подобряване на екологичната устойчивост на обувките в рамките на РЕУП.

Продуктовата група „**химикали**“ беше високо оценена в проучването на JRC от гледна точка на силно въздействие и висок потенциал за подобряване. В рамките на откритата обществена консултация също беше установена подкрепа за включването на химикали в списъка, но това е много сложна продуктова група, която в проучването на JRC беше оценена като междинен продукт, с акцент върху органичните и неорганичните химикали с голям обем. Обхватът на продуктовата група „химикали“ обаче обикновено е много по-широк и се припокрива с други сегменти, като нефтохимичните продукти, полимерите, специалните химикали и пластмасите. Като се има предвид тази сложност, до края на 2025 г. ще започне проучване за по-точно определяне на потенциалните химикали в обхвата, както и на потенциална(и) основна(и) област(и) за подобрения на продуктите аспекти за бъдещ(и) делегиран(и) акт(ове) по РЕУП, свързан(и) с химикалите (включително полимери и пластмаси), които да бъдат разгледани за включване в прегледа на настоящия или в следващ работен план.

В съответствие с член 5, параграф 6 от РЕУП Комисията може на всеки етап да определи изисквания за екопроектиране за продуктови групи, които не са включени в работния план. Например за **електрически комутационни устройства** Комисията ще следи отблизо развитието на ситуацията съгласно Регламент (ЕС) 2024/573 за флуоросъдържащите парникови газове⁽¹⁸⁾, преди да обмисли определянето на изисквания за екопроектиране.

⁽¹⁸⁾ ОВ L, 2024/573, 29.2.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/573/oj>

3. КЛЮЧОВИ ФАКТОРИ

3.1. Международното измерение — интегрирано във всички етапи на процеса

Бъдещите правила на РЕУП могат да имат значителни последици на международно равнище, тъй като всички стоки, пуснати на пазара на ЕС, включително внесените, ще трябва да отговарят на новите стандарти (както е по Директивата за екопроектирането). Ето защо процесът на разработване на изисквания за екопроектиране трябва да се основава на детайлна оценка и разбиране на последиците за трети държави.

Комисията ще осигури пропорционална, систематична и висококачествена оценка на международните измерения в подготвителните проучвания и оценките на въздействието, за да се гарантира, че въздействието върху операторите от трети държави е добре разбрано достатъчно рано, пропорционално и в съответствие с насоките на Комисията за по-добро регулиране⁽¹⁹⁾. Навременната комуникация и информационните дейности в това отношение ще бъдат от съществено значение за разясняване и ангажиране на държавите — партньори на ЕС, особено чрез делегациите на ЕС. Въз основа на това ще бъдат предвидени и подготвени действия в подкрепа на партньорите на ЕС за изпълнение на повишените изисквания за екопроектиране.

3.2. Информация за всички части на веригата за създаване на стойност: цифров продуктов паспорт

Основен стълб на РЕУП е **цифровият продуктов паспорт**. Всеки продукт, за който ще бъдат приети мерки за екопроектиране, ще има цифров продуктов паспорт, освен ако не съществува алтернативна цифрова система, предоставяща еквивалентна информация, например базата данни EPREL⁽²⁰⁾ за продукти, свързани с енергопотреблението, носещи енергиен етикет. Това ще позволи на предприятията, потребителите и публичните органи да получат достъп до данни на принципа „необходимост да се знае“ въз основа на отворени, непатентовани международни стандарти. Комисията започна процеса на стандартизация, за да определи правилата за носителите на данни, инфраструктурата и оперативната съвместимост на данните, които са необходими за развитието на системата за продуктов паспорт. Информацията, която трябва да бъде събирана и предоставяна в цифровия продуктов паспорт, ще бъде определена в делегирани актове за конкретни продукти съгласно РЕУП и евентуално в друго законодателство, когато е приложимо. Цифровият продуктов паспорт ще осигури проследимост по цялата верига на стойността след пускането на продукта на пазара. Това може да стимулира доброволното внедряване на решения за проследяване, което ще стимулира развитието на пазара и ще насърчи

⁽¹⁹⁾ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_bg

⁽²⁰⁾ Европейски регистър за енергийното етикетиране на продуктите

устойчивата търговия извън границите на ЕС. Ще бъде включена информация за състава на материала и всички вещества в продукта, които пораждат безпокойство, както и информация за това как той може да бъде използван, рециклиран и обезвреден по безопасен начин. Това ще улесни **цялостното управление на жизнения цикъл на продукта**.

3.3. Повече права за потребителите: ясни и информативни етикети

РЕУП поставя силен акцент върху информацията за продуктите. Необходими са изисквания за информация, за да се помогне на потребителите да направят информиран избор и да се стимулира промяна в поведението, която може да отключи ползите за екологичната устойчивост от РЕУП отвъд равнището, което може да се постигне единствено чрез регулиране на минималните показатели. Това ясно се вижда от сегашния **енергиен етикет**, който потребителите оценяват високо, тъй като предоставя надеждна и сигурна информация като помощно средство при вземането на решения за закупуване. Той е широко разпознаваем и се използва все по-често чрез QR връзки от етикета към базата данни на EPREL с почти два милиона модела, регистрирани от над 3 000 проверени доставчици.

Енергийните етикети ще продължат да се използват като вариант по подразбиране за съответните продукти, свързани с енергопотреблението, освен ако след внимателна оценка се стигне до заключението, че те не са в състояние да предоставят най-важната информация за потребителите.

За други продукти, които попадат в обхвата, информацията обикновено се предоставя в цифровия продуктов паспорт. На някои продукти може да бъде поставен и **етикет РЕУП** и/или други етикети, регламентирани от специфично законодателство на ЕС, като например Регламента относно етикетването на текстилни продукти, който понастоящем се преразглежда. Тези етикети ще предоставят ясна и надеждна информация за съответните характеристики или показатели на продукта, като например въглероден отпечатък, консумация на вода, дълготрайност, ремонтпригодност или възможност за рециклиране. Освен това, съгласно Директивата по отношение на предоставянето на повече права на потребителите в контекста на екологичния преход⁽²¹⁾, Комисията ще създаде хармонизиран етикет за търговски гаранции за трайност. Това ще бъде нов продуктов етикет за производителите, които желаят да популяризират трайността на своите продукти, и за потребителите, които искат да избират продукти с по-дълъг живот.

3.4. Развиване на водещи пазари: екологосъобразни обществени поръчки

В РЕУП се предвижда възможността за определяне на задължителни минимални изисквания за обществените поръчки в специални актове за изпълнение, когато

⁽²¹⁾ Директива (ЕС) 2024/825 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2024 г. за изменение на директиви 2005/29/ЕО и 2011/83/ЕС по отношение на предоставянето на повече права на потребителите в контекста на екологичния преход чрез по-добра защита срещу нелоялни практики и чрез по-добро информиране (текст от значение за ЕИП).

продуктите, регулирани от делегираните актове по РЕУП, са от значение за публичните купувачи и за тях е икономически осъществимо да купуват най-добрите екологично устойчиви продукти. Тези мерки имат за цел да подпомогнат създаването на водещи пазари, да стимулират инвестициите и да помогнат на промишлеността на ЕС да подобри своята конкурентоспособност в съответствие с целите на Пакта за чиста промишленост. Комисията ще направи оценка на възможностите за определяне на тези минимални изисквания за обществените поръчки за продуктите, определени като приоритетни в работния план, заедно с оценката на специфичните изисквания за екопроектиране за същите продукти.

Въпреки че са два отделни правни акта, делегираният акт, определящ изискванията за екопроектиране, и актът за изпълнение, определящ изискванията за обществените поръчки, са тясно свързани, тъй като продуктовете аспекти, обхванати от двата акта, трябва да бъдат едни и същи. Поради това Комисията ще проучи и оцени мерките съвместно и ще проведе успоредно двете процедури за приемане. По отношение на продуктите, маркирани с енергиен етикет, в РРЕЕ и Директивата за енергийната ефективност вече са определени изисквания за обвързване на обществените поръчки с класа на енергийния етикет⁽²²⁾.

4. УСЛОВИЯ ЗА УСПЕШНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

4.1. Сътрудничество с държавите членки за осъществяване на надзор на пазара

Ефективният надзор на пазара е от ключово значение, за да се гарантира, че изискванията за екопроектиране и енергийно етикетиране се изпълняват, че очакваните ползи се реализират, че се осигуряват равнопоставени условия на конкуренция за предприятията, че на потребителите се предоставя надеждна информация за продуктите и че рамката изгражда доверие.

Надзорът на пазара е от национална компетентност, като Комисията играе ролята на помощник и координатор⁽²³⁾. Наличните данни⁽²⁴⁾ показват, че равнището на неспазване е значително, което води до приблизително 10 % пропуснати ползи. Неспазването, свързано с онлайн продажбите е особено разпространено и предизвикателно за решаване, особено при продажби на онлайн платформи извън ЕС. Ще възникнат нови предизвикателства, тъй като ще бъдат възприети нови продукти и нови видове изисквания. Това предполага, че всяко допълване на ресурсите на държавите членки, изразходвани за надзор на пазара, би било много ефективно от гледна точка на разходите.

⁽²²⁾ Вж. раздел 6 в Препоръка (ЕС) 2024/1716 на Комисията от 19 юни 2024 г. за определяне на насоки за тълкуването на членове 5, 6 и 7 от Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на енергийното потребление в публичния сектор, санирането на обществени сгради и обществените поръчки.

⁽²³⁾ Регламент (ЕС) 2019/1020 относно надзора на пазара и съответствието на продуктите.

⁽²⁴⁾ Например <https://www.eca.europa.eu/bg/publications?did=52828>

В доклада на Енрико Лета се подчертава важноста на засиленото правоприлагане за поддържане на целостта на пазара⁽²⁵⁾. В доклада за бъдещето на европейската конкурентоспособност⁽²⁶⁾ също така се препоръчва Съюзът да оказва по-добра подкрепа на държавите членки при осъществяването на ефективен надзор на пазара и при прилагането на правилата на ЕС и изрично се посочват екопроектирането и енергийното етикетиране.

За да отговори на тези нужди и както е обявено в Плана за действие за енергия на достъпни цени⁽²⁷⁾, Комисията възнамерява да работи с националните органи за ускоряване на действията в тази област. Например тя ще свиква редовно Форум за екопроектиране, за да се проучи „*ефективността на установените механизми за надзор на пазара*“ и да се обсъди евентуалната необходимост от адаптиране или засилване. Тя ще продължи да подкрепя националните органи за надзор на пазара чрез Групата за административно сътрудничество в областта на екопроектирането и работната програма на Европейската мрежа за съответствие на продуктите, включително сътрудничеството с митническите органи. За да улесни работата им, тя поддържа ИТ инструменти, като Информационната и комуникационна система за надзор на пазара и EPREL.

В допълнение към тези мерки за административна подкрепа Комисията финансира съгласуваното действие EEPOLIANT4 на стойност 8 милиона евро за органите на държавите членки, което обхваща шест продуктови групи в периода 2024—2028 г. Тя също така ще продължи да подкрепя усилията за постигане на съответствие, ръководени от отрасъла. Това включва Портал за енергийно ефективни продукти⁽²⁸⁾, специална пощенска кутия, често задавани въпроси, документи с насоки и проекта „[Услуги за съответствие](#)“ на стойност 2,4 милиона евро. Митниците имат съществена роля в подкрепа на изпълнението на политиката за внос, като се има предвид наличието на информация от ЦПП във връзка с митническите процеси. Освен това в контекста на електронната търговия е необходим интегриран, основан на данни подход към сътрудничеството между митническите органи и органите за надзор на пазара, с насоченост към стратегическите действия срещу веригите за доставки, които не отговарят на изискванията.

4.2. Предотвратяване на унищожаването на непродадени стоки

В РЕУП се предвижда Комисията да актуализира списъка на продуктите, за които се прилага забрана за унищожаване на непродадени продукти, и да включи продуктите, за които се предвижда забрана, в работните планове на РЕУП. **Комисията не възнамерява да използва тази разпоредба за настоящия първи работен план на РЕУП.** Тя е преждевременна, тъй като все още не са налице познанията, придобити от прилагането на

⁽²⁵⁾ Енрико Лета, [Много повече от пазар](#), април 2024 г.

⁽²⁶⁾ Марио Драги, [Бъдещето на европейската конкурентоспособност](#), септември 2024 г.

⁽²⁷⁾ https://energy.ec.europa.eu/publications/action-plan-affordable-energy-unlocking-true-value-our-energy-union-secure-affordable-efficient-and_bg

⁽²⁸⁾ https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/index_bg

задължителното оповестяване на информация за унищожаването на непродадени потребителски продукти (които ще послужат като основа за евентуални забрани в бъдещите работни планове).

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

РЕУП е създаден с цел подобряване на екологичната устойчивост на продуктите, пуснати на пазара на ЕС, чрез намаляване на общия въглероден отпечатък и на въздействието върху околната среда на продуктите през целия им жизнен цикъл, както и за да се даде възможност за свободно движение на устойчиви продукти на вътрешния пазар.

Настоящият работен план е първата важна стъпка към постигането на тази цел. Новите крайни и междинни продукти, които ще бъдат регулирани годишно, възлизат на над 1 трилион евро годишни продажби на пазара на ЕС — около 600 милиарда евро за продукти, свързани с енергопотреблението⁽²⁹⁾, и близо 500 милиарда евро за нови продукти в по-широкия обхват на РЕУП⁽³⁰⁾. Те също така представляват значителен дял от екологичните въздействия на потреблението в ЕС — на тях се дължат около 31 % от въздействията върху изменението на климата и 34 % от използването на изкопаеми ресурси (плюс други въздействия) в кошницата от продукти, представляващи общото потребление в ЕС⁽³¹⁾. Пестенето на енергия и други ресурси, включително чрез действия за удължаване на живота на продуктите, ще намали ненужните потребителски разходи и ще спести средства за други цели.

С определянето на достатъчно високо и същевременно реалистично равнище на амбиция настоящият работен план ще допринесе за Пакта за чиста промишленост и за Компаса на ЕС за конкурентоспособността, в който се подчертава, че производствените сектори следва успешно да съчетават конкурентоспособността с прехода към нисковъглеродно и устойчиво производство. Освен това той ще даде възможност на заинтересованите страни да се включат в процеса на определяне на правилата, въз основа на успеха на рамката за екопроектиране и енергийно етикетиране.

⁽²⁹⁾ Вж. Доклад за състоянието на отчитането на въздействието на екопроектирането от 2024 г.

⁽³⁰⁾ Вж. таблицата в раздел 2.2.2. (източник: JRC <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138903>)

⁽³¹⁾ Актуализирано от горепосочения доклад на JRC.